

AKTNI TA'LIM TIZIMIDA QO'LLASH VA UNING IMKONIYATLARI

Taloboyev Xolmamat

i.f.n. dotsent. Namangan muhandislik-qurilsh instituti.

Talaba. Xakimova Go'zal

Annotatsiya. Axborotlashgan jamiyat yaratish yo'lida yuksak ma'naviyatga ega bo'lgan kadrlar tayyorlash – bugungi ustuvor vazifa, davr taqozosidir.

Kalit so'zlar: AKT, kommunikatsiya texnologiyalar, axborot, ta'lim tizimi, internet.

Аннотация: Подготовка кадров с высоким моральным духом на пути создания информированного общества является сегодня приоритетной задачей и требованием времени.

Ключевые слова: ИКТ, коммуникационные технологии, информация, система образования, Интернет.

Abstract: Training personnel with high morale towards creating an informed society is today a priority and a requirement of the time.

Key words: ICT, communication technologies, information, education system, Internet.

Jahondagi globallashuv jarayonida mamlakatlar, iqtisodiy tizimlar va odamlar o'rtasidagi keng miqyosli aloqalarning rivojlanishiga asos bo'ldi. Global axborot tarmoqlari (Internet, uyali va sun'iy yo'ldosh aloqasi) yangi transport vositalarining turlari, intellektual mulk, xizmatlar va xalqaro savdo taraqqiyoti, ish kuchining migratsiyasi, investitsiyalar oqimining kuchayishi, zamonaviy xo'jalik aloqalarining samaradorligini oshirish kabilar mamlakatlarning rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omilga aylanmoqda. Bularning ta'sirida ta'lim sohasi ham rivojlanadi, ayni paytda uning raqobat sharoitida faoliyat ko'rsatishga majburligi oshadi.

Shuning uchun ham ta'lim tizimida, xususan, oliy ta'limda uchta maqsadni amalga oshirish ko'zda tutiladi. Birinchi, ta'lim jarayoni va uning sifati yuqori bo'lishi lozim. Ikkinchi, ta'lim tizimida yuqori samaradorlik (har bir mutaxassis tayyorlashga ketadigan sarf-xarajatlarni pasaytirish) ta'minlanishi kerak. Uchinchi, ta'lim tizimi ommabop, ya'ni, barcha o'qishni xohlovchilar uchun qulay (vaqt, joy, mablag' nuqtai - nazaridan) bo'lmog'i lozim. Bu tamoyillar bir-biri bilan chambarchas bog'liq, chunki, ularning har birini alohida ravishda amalga oshirib bo'lmaydi. Ammo, kutiladigan natijaga erishish nuqtai - nazaridan bu maqsadlar bir-birini qisman inkor etadi.

Hozirgi davrda axborot kommunikatsiya texnologiyalarini ta'lim tizimida qo'llash va uning imkoniyatlaridan to'liq foydalanish mazkur muammoni hal qilishning eng maqbul yo'lidir.

Bu borada rivojlangan mamlakatlardagi universitetlarda amalga oshirilayotgan faoliyat tajribasi yuqorida qayd etilgan holatning hayotiy ekanligidan dalolat beradi

Axborotlashgan jamiyat yaratish yo'lida yuksak ma'naviyatga ega bo'lgan kadrlar tayyorlash – bugungi ustuvor vazifa, davr taqozosidir. Respublikamizda AKT sohasida milliy axborotlashtirish tizimini shakllantirish, jamiyat hayoti va iqtisodiyotining barcha jabhalariga zamonaviy axborot texnologiyalari, kompyuter texnikasi va telekommunikatsiya vositalarini ommaviy ravishda joriy qilish va ulardan foydalanish, fuqarolarning axborot olish bo'yicha o'sib borayotgan ehtiyojlarini to'laroq qondirish, jahon axborot resurslariga ulanish imkoniyatini kengaytirish asosiy vazifalardan hisoblanadi.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalari masofaviy ta'limda o'qitishni mukammallashtirishning keng imkoniyatlarini yaratib beradi.

Ta'kidlash kerakki, har bir alohida olingan inovatsion faoliyat natijasi bo'lib erishilgan sifat, jamiyat rivoji talablarini to'g'ri va to'la inobatga olinganligi, barqaror iqtisodiy o'sishga erishish kabilar kiradi.

Sifat darajasi esa joriy bilimlar yoki mahsulotlarga nisbatan takomillashtirilgan turlar yaratilganligi bilan o'lchanadi. Jamiyat talablari esa, uning ijtimoiy va biznes taraqqiyoti uchun muhim ahamiyat kasb etadigan zarurat ekanligi bilan aniqlanadi. Ularning tabiiy ko'rinishi bilimlar, texnologiyalar yoki echimlar shaklida namoyon bo'ladi. Sifat va zaruriylik kasb etish darajasi ilmiy - tadqiqot natijalarining qiymatini baholashda qo'llaniladi. Har qanday innovatsiyani qo'llanilishining iqtisodiy samarasi, xuddi shu kabi voqeliklarni avvalgi natijasiga taqqoslaganda keskin ijobiy o'zgarishlarga erishilganlik bilan izohlanadi. Shu bilan birga uning yashovchanligi va rivojlanishi davomiyligi bilan belgilanadi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, AKTni jamiyat va iqtisodiy sohalarda qo'llash innovatsion rivojlanishini ta'minlaydi. Uning sohalari:

- AKT ta'lim tizimlarini boshqarishda qo'llash;
- AKT kutubxona va axborot resurs markazlarini tashkil etishda qo'llash;
- AKT dars berish jarayonida qo'llash.

Yuqorida ta'kidlanganidek, zarur bilimlarni sotish va sotib olish uning tovarga aylanganligini bildiradi. Chunki, bilimlarning muntazam ravishda yangilanib turilishi va ularni ish kuchi tomonidan qo'llanilishi ijtimoiy - iqtisodiy taraqqiyotning kalitidir. Bilim berishga ixtisoslashgan oliy ta'lim va o'rta maxsus o'quv yurtlarida

innovatsiyalar keng ko'lamda qo'llanilishi zarur. Ya'ni, masofaviy o'qitishni maktab ta'limiga tatbiq etish, yangi fanlar va texnologiyalarni qo'llash kabilar shular jumlasidandir. Ushbu jarayonning ommaviylashishi natijasida, universitetlarning ishlab chiqarish va bozor bilan aloqasi yuzaga kelishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Shuningdek, ta'lim jarayoniga axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash quyidagilarga imkon beradi:

- shaxsning intellektual va ijodiy qobiliyatini rivojlantirishiga;
- jamiyatning har bir a'zosi o'z malakasini oshirish va faoliyat sohasini o'zgartira olishiga;
- qulay ta'lim uchun shart-sharoit yaratish va masofaviy ta'lim samarasini oshirishga;
- ta'lim resurslaridan samarali foydalanish asosida bir talabaga to'g'ri keluvchi xarajatlarni pasaytirishga;
- oliy o'quv yurtlarida an'anaviy ta'lim shaklida o'qish imkoni bo'lmagan shaxslarga masofaviy ta'lim vositasida oliy ma'lumot olishga va shu kabilar.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, ta'lim tizimida axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash, ham iqtisodiy, ham ijtimoiy samara beradi. Shunig uchun bu boradagi nazariy, uslubiy va boshqa jihatlarni davr talablari asosida takomillashtirilishi bugungi kunnig dolzarb vazifalaridir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi 29.12.2020. <https://president.uz/uz/lists/view/4057>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni 2019 yil 8 oktyabrdagi PF-5847-son: "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish kontseptsiyasini tasdiqlash to'g'risida" <https://lex.uz/uz/docs/4545884>
3. Abdulazizovich, X. U. B., & Abdullajanovich, U. T. (2024). SANOAT ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYAT YO 'NALISHLARI. *OBRAZOVANIE NAUKA I INNOVATSIONNIE IDEI V MIRE*, 41(5), 17-21.
4. Xolmirzayev, U. B., & Ergashev, I. (2024). SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH

TIZIMI. *Theoretical aspects in the formation of pedagogical sciences*, 3(5), 109-115.

5. Abdulazizovich, X. U. B. (2024). MOLIVAVIY AKTIVLAR TASNIFINI TAKOMILLASHTIRISH. *OBRAZOVANIE NAUKA I INNOVATsIONNIE IDEI V MIRE*, 41(2), 82-86.

6. Gulshirin, J., & Abdulazizovich, X. U. B. (2022, March). INCREASING THE EFFICIENCY OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF EXPORT DIVERSIFICATION IN THE REGION. In *Conference Zone* (pp. 277-281).

7. Khakimov, J. B., & Kholmirezayev, A. U. (2021). Positive Aspects Of Cash Method In Small Enterprises In The Context Of Pandemic. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 12(7).

8. Xolmirzaev, U. A., & Kamoldinov, O. O. (2022). ASPEKTI SOVERShENSTVOVANIYa PREDSTAVLENIYa INFORMATsII O DEBITORSKOY ZADOLJENNOSTI PO OBOROTNIM SREDSTVAM V BUXGALTERSKOM BALANSE. *Ekonomika i sotsium*, (5-2 (92)), 767-779.

9. Xolmirzaev, U. A., & Samijonova, Sh. S. (2022). SOVERShENSTVOVANIE OTRAJENIYa DENEG V BUXGALTERSKOM BALANSE. *Ekonomika i sotsium*, (5-2 (92)), 755-766.

10. Xolmirzaev, U. A. (2023). DEBITOR QARZLARINI AYLANISHI TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI: DEBITOR QARZLARINI AYLANISHI TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.

11. Xolmirzaev, U. A. (2021). October). QISQA MUDDATLI QIMMATLI QOG'OZLARNI ANALITIK HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. In" ONLINE-CONFERENCES" PLATFORM.

12. Xolmirzayev, U. A., & Xakimova, G. A. (2023). XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARDA DEBITOR QARZLARINING AYLANISHI TAHLILIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR: XO'JALIK YURITUVCHI SUB'EKTLARDA DEBITOR QARZLARINING AYLANISHI TAHLILIGA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR.

13. Abdulazizovich, K. U. (2023). POSITIVE ASPECTS OF THE CASH METHOD IN SMALL ENTERPRISES UNDER UNUSUAL CIRCUMSTANCES. *ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 7.603*, 12(11), 38-47.

14. Khakimov, B. J., Alimov, B. B., Kholmirezayev, U. A., & Polechov, A. X. theory of Economic Analysis. *Tashkent" economics-finance"—2013.*

15. Kamalov, A. A., & Xolmirzayev, U. A. (2016). Small business and private entrepreneurship in Uzbekistan. *Questions of Economics and Management*, 5(7), 6.
16. Xolmirzaev, U. B. A., & Madaliev, M. R. (2023). MOLIVIY HISOBOTLARNING QAYTA KO'RIB CHIQLISHIDA XALQARO TALABLARGA RIOYA ETILISHI ZARURLIGI. *Educational research in universal sciences*, 2(3), 424-432.
17. O'g'li, J. E. S., & Abdulazizovich, X. U. B. (2019). Profits of housekeeping and its development. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 8(4), 419-423.
18. Kholmirzaev, U. B. A., & Ubaydullayev, T. A. (2023). Improving the classification of financial assets according to the economic content. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(1), 203-209.
19. Qutbiddinovich, S. I., & Abdulazizovich, X. U. B. (2023). GAAP ASOSIGA QO'YILGAN MOLIYAVIY HISOB KONTSEPTSIYALARI. *Interpretation and researches*, 1(3), 42-50.
20. Abdulazizovich, K. U. B. (2023). Improvement Of Information About Accounts Receivable In Current Assets In The Balance Sheet Based On International Standards. *Journal of Survey in Fisheries Sciences*, 10(2S), 2849-2859.
21. Juraev, E. S., & Xolmirzayev, U. A. (2020). Supporting small business subjects by tax reforms. *Ekonomika i sotsium*, (1 (68)), 48-52.
22. Abdulazizovich, X. U. B. (2023). XALQARO QOIDALAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH.
23. Abdulazizovich, K. U. (2022). IMPROVING METHODOLOGICAL APPROACHES TO FINANCIAL ASSET ACCOUNTING. *INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876*, 16(4), 56-62.
24. Xolmirzaev, U. A. (2022). QISQA MUDDATLI QIMMATLI QOG'OZLARNI ANALITIK HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. *Arxiv nauchnix issledovaniy*, 2(1).
25. Khakimov, B., & Kholmirzayev, U. (2020). IMPROVING CASH ACCOUNTING AND ANALYSIS ON THE BASIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCES. *International Finance and Accounting*, 2020(1), 18.

26. Xakimov, B., Talaboev, X., & Xolmirzaev, U. (2021). VOPROSI ULUChShENIYa ANALIZA OBRASHchENIYa DOLGOVOY ZADOLJENNOSTI V USLOVIYaX NAPRAVLENIYa. *Ekonomika i sotsium*, (6-2 (85)), 441-446.
27. Hakimov, B., Yunusov, M., & Holmirzayev, U. (2018). Elaboration of The Balance Sheet Liquidity Analysis-Requirements of The Period. *International Finance and Accounting*, 100.
28. Gulshirin, J., & Abdulazizovich, X. U. B. (2022, March). INCREASING THE EFFICIENCY OF INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF EXPORT DIVERSIFICATION IN THE REGION. In *Conference Zone* (pp. 277-281).
29. Xapizovich, X. A. (2023). IMPORTANT DIRECTIONS TO FIGHT AGAINST POVERTY. *Gospodarka i Innowacje.*, 42, 777-780.
30. Xapizovich, X. A. (2023). Directions of Poverty Reduction Based on the Development of Small Business and Private Entrepreneurship in Uzbekistan. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 2(12), 632-636.
31. Kholmirzaev, A. (2020). Ways of small business development. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 9(11), 162-167.
32. Kholmirzaev, A. K. (2021). Criteria and directions of development of small business activities. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(6), 730-735.

